

РЕШЕНИЕ

№ 29993

гр. София, 28.07.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в
публично заседание на 05.06.2026 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Антоанета Аргирова

ЧЛЕНОВЕ: Анастасия Хитова
Ася Тодорова

при участието на секретаря Албена Илиева и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **3973** по описа за **2026** година докладвано от съдия Ася Тодорова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 285, ал. 1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).

Образувано е по касационна жалба на С. Н. Н. с ЕГН [ЕГН], подадена чрез процесуалния му представител адв. К. А., съдебен адрес: [населено място], [улица], ет. 3, ап. 2, срещу Решение № 3355 от 27.01.2026 г., постановено по адм. дело № 9493/2025 г. по описа на Административен съд София-град, с което е отхвърлен предявен иск от С. Н. Н. срещу Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН) за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 60 000 лева за периода от 15.05.2024 г. до 31.07.2024 г., изразяващи се в негативни преживявания - дискомфорт, депресия, главоболие, липса на сън и апетит, чувство за страх, незащитеност, малоценност, жестоко, нечовешко и унижително отношение на човешкото му достойнство, причинени от незаконосъобразни действия и бездействия на началника и служители на Затвора [населено място] да освободи ищеца след изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“, което е изтърпяно от С. Н. Н. на 15.05.2024 г. и да му върне личната карта в периода от 15.05.2024 г. до 31.07.2024 г., когато е освободен окончателно от затвора и му е върната личната карта, ведно със законната лихва върху обезщетението, считано от 31.07.2024г. до окончателното изплащане на сумата. В касационната жалба се навеждат доводи за неправилност и незаконосъобразност на решението, постановено при нарушение на материалния закон. Оспорва се изводът на първоинстанционния съд, че органите по изпълнение на наказанията имат само спомагателно действие и същите нямат правомощия да контролират изпълнението на наложените наказания,

както и, че не е налице незаконосъобразно бездействие на служители на ответника, тъй като Началникът на Затвора [населено място] е изпълнил постановления на прокурор на СГП, като е освободил С. Н. Н. на 21.05.2024 г. и от изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ на 31.07.2024 г. така, както е разпоредено в актовете на прокурорите от СГП и в изпълнение на същите актове. Сочи се, че съгласно чл. 12, ал. 1 от ЗИНЗС прякото ръководство и контролът върху дейността на местата за лишаване от свобода и пробационните служби се осъществява именно от ГДИН, в този смисъл за ответника е налице пряко законно задължение да осъществява изпълнение на наказанията лишаване от свобода по начина, по който е определено в съдебните актове, респективно да освобождават лишените от свобода точно в деня на изтърпяване на наказанията. Излагат се съображенията, че за ответника съществува задължение да контролира точното изпълнение на наказанието на С. Н. Н. по начина, по който е определено със съдебния акт и по начина, по който е предвидено в закона и след като е изтърпяно наказанието на основание чл. 176, т. 1 и чл. 177 от ЗИНЗС във връзка с чл. 413 от НПК С. Н. Н. да бъде освободен от затвора по нареждане на Началника на Затвора. Оспорва се и изводът на първоинстанционния съд, че няма нарушение на чл. 29, ал. 4 от ППЗИНЗС, тъй като личната карта е върната на ищеца на 31.07.2024 г., когато е отпаднало основаниято за нейното изземване, като се твърди, че същата е следвало да му бъде върната още при прекъсване изпълнение на наказанието. Сочи се, че съгласно чл. 186 от ППЗИНЗС лишените от свобода се освобождават от затворите само след писмено нареждане от началника, което се изпълнява от дежурния главен надзирател след проверка на самоличността на лицето, както и, че българското законодателство не регламентира правомощия на прокуратурата, пряко и непосредствено свързани с фактическото изпълнение на наказанията, каквито задължения са вменени като правомощия на ГДИН. Прави искане да бъде отменено обжалваното съдебно решение и вместо него по същество на спора да бъде уважен предявеният иск и ответникът ГДИН да бъде осъден да заплати претендираното обезщетение. В съдебно заседание, касационният жалбоподател С. Н. Н. не се явява и не се представлява. В депозирана по делото писмена молба поддържа касационната жалба по изложените в същата съображения и оспорва всички твърдения на ответника. Прави възражение срещу искането на ответника за присъждане на разноски.

Ответникът Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, в съдебно заседание, не изпраща представител, оспорва жалбата в писмен отговор, чрез процесуалния си представител юрк. Н. Д.. Моли съда да потвърди решението на АССГ като правилно и законосъобразно. Претендира разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност на касационната жалба, като счита, че първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно.

Административен съд София - град, XII касационен състав, като се запозна с обжалваното съдебно решение, съобрази доводите и възраженията на страните и обсъди наведените касационни основания и тези по чл. 218, ал. 2 от АПК, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Касационната жалба е допустима, като подадена от легитимирано лице, в срока по чл. 211, ал. 1 от АПК, срещу съдебен акт, който подлежи на касационен контрол.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Производството пред Административен съд София-град е образувано по искова молба на С. Н. Н., с която е предявен иск от С. Н. Н. срещу Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН) за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 60 000 лева за периода от 15.05.2024 г. до 31.07.2024 г., изразяващи се в негативни преживявания - дискомфорт, депресия,

главоболие, липса на сън и апетит, чувство за страх, незащитеност, малоценност, жестоко, нечовешко и унижително отношение на човешкото му достойнство, причинени от незаконосъобразни действия и бездействия на началника и служители на Затвора [населено място] да освободи ищеца след изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“, което е изтърпяно от С. Н. Н. на 15.05.2024 г. и да му върне личната карта в периода от 15.05.2024 г. до 31.07.2024 г., когато е освободен окончателно от затвора и му е върната личната карта, ведно със законната лихва върху обезщетението, считано от 31.07.2024 г. до окончателното изплащане на сумата. В исковата молба се твърди, че на 15.05.2024 г. ищецът е изтърпял наложеното му наказание „лишаване от свобода“, но не е бил освободен след изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ от Началника на Затвора [населено място], който го е задържал още 6 дни, както Началникът на Затвора [населено място] е задържал личната карта на С. Н. Н. след датата, на която е следвало да бъде освободен, а именно на 15.05.2024 г. до 31.07.2024 г. Касационният жалбоподател е редявил исковата си претенция въз основа на твърдението, че са му причинени вреди от служители на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ като специализиран орган по изпълнение на наказанията в резултат от незаконосъобразно бездействие на Началника на Затвора [населено място] да го освободи на датата на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ и върне личната му карта на същата дата.

Въз основа на установените по делото факти, при обсъждане доводите на страните, съдът е приел, че сезиращата съда искова молба е неоснователна. Първоинстанционният съд е приел за установено от събраните по делото доказателства, че по отношение на ищеца е извършена кумулация на наложените наказания „лишаване от свобода“ с протоколно определение № 767/25.10.2007 г. по нчд № 485/2007 г. по описа на Ловешки районен съд и решение № 167/29.08.2018 г. на Плевенски окръжен съд, с които е определено едно общо наказание лишаване от свобода в размер на 29 години и 11 месеца, което ищецът е започнал да търпи на 01.09.2005 г., постъпил е в затвора на 19.06.2002 г. с начало на наказанието 01.09.2005 г., зачетен предварителен арест, освободен е на 31.07.2024 г. Съдът е приел, че не е установено извършване на незаконосъобразно бездействие на Началника на Затвора [населено място] да освободи лишения от свобода С. Н. Н. на датата, на която е изтърпял наказанието „лишаване от свобода“, тъй като Началникът на Затвора [населено място] е извършил действията по освобождаване на ищеца така, както е разпоредено в актовете на прокурорите от СГП и в изпълнение на тези актове, а именно Началникът на Затвора [населено място] е изпълнил Постановление № 9182/17.05.2024 г. на прокурор при СГП, който на основание чл. 448, ал. 1 във връзка с чл. 447, т. 2 от НПК е прекъснал изпълнението на наказанието „лишаване от свобода“, определено на С. Н. Н. на 29 години и 11 месеца съгласно решение № 167 от 29.08.2018 г. по внчд № 675/2018 г. по описа на ОС – Плевен, за срок от 3 месеца, считано от 21.05.2024 г., като датата, посочена в постановлението на СГП, на която е следвало да се прекъсне изпълнението на наказанието е 21.05.2024 г., на която дата ищецът е освободен от Затвора [населено място]. Изпълнил е и Постановление № 9182/31.07.2024 г. на прокурор при СГП, като е освободил ищеца от изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ на 31.07.2024 г., съобразени са мотивите в посоченото постановление, съгласно които наказанието е изтърпяно на 21.05.2024 г. Формулирани са изводи, че кумулация на присъди се извършва от наказателния съд съобразно правилата, посочени в чл. 23 и следващите от НК, а самото привеждане на присъдата в изпълнение се извършва по нареждане на прокуратурата. В този смисъл, освен че няма задължения да следи дали правилно са зачетени предходните осъждания, ответникът не разполага и с възможността пряко да влияе на този процес, тъй като това е дейност на други органи – съд и прокуратура. Приел е, че органите по изпълнение на наказанията имат само спомагателно действие и същите нямат правомощия да контролират

изпълнението на наложените наказания. В този смисъл не е налице законово задължение за ответника да контролира дали едно наказание е изтърпяно, а същият само изпълнява дадените му указания по изпълнение на присъдата, както е и в процесния случай. В този смисъл е формулиран извод, че не е извършено нарушение на чл. 176, ал. 177, ал. 1 от ЗИНЗС и чл. 186 от ППЗИНЗС. Приел е, също така, че не е допуснато нарушение от Началника на Затвора [населено място] по чл. 29, ал. 4 от ППЗИНЗС, която разпоредба изисква изетите документи за самоличност да се върнат на притежателя, когато отпаднат основанията за тяхното изземване. В случая документът за самоличност е върнат на 31.07.2024 г., когато е отпаднало основаниято за неговото изземване. Съгласно чл. 74, ал. 1, т. 2 от ЗБЛД личните карти временно се отнемат при настаняване в местата за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“. Отнетите лични карти се съхраняват от органа, който ги е отнел, до отпадане на мярката, като за това незабавно се уведомява писмено съответната структура на Министерството на вътрешните работи, издала документа, като личната карта се връща на притежателя, когато отпаднат основанията за нейното отнемане. Основанието за отнемане е отпаднало на дата 31.07.2024 г., когато с Постановление № 9182/31.07.2024 г. на прокурор при СГП на основание чл. 199 във връзка с чл. 448, ал. 1 във връзка с чл. 447, т. 2 от НПК е преустановено прекъсване на изпълнение на наказанието „лишаване от свобода“ спрямо лишения от свобода С. Н. Н..

Решението е неправилно.

Суверенно право на решаващия съдебен състав е да формира вътрешно убеждение, но това следва да стане при обективно, всестранно и пълно изясняване на всички обстоятелства по делото, обективизирано в мотивите към съдебния акт, което в конкретния случай не е било сторено. Първоинстанционният съд е длъжен да установи всички релевантни факти в производството и с оглед установеното от фактическа страна да даде отговор на възраженията и доводите на страните независимо дали ги счита за основателни или не и дали ги уважава или не. Резултатът от тази проверка не може да е формален. Той винаги трябва да бъде обективизиран по делото - в мотивите на съдебния акт, така че да стане достояние на страните, а страната, която е изтъкнала довод в хода на съдебното производство, да узнае и проследи начина на формиране на волята на съда, по силата на която аргументите са или не са уважени.

В конкретния случай, както бе посочено и по-горе, първоинстанционният съд е приел, че Началникът на Затвора [населено място] не е извършил нарушение на чл. 176, чл. 177, ал. 1 от ЗИНЗС и чл. 186 от ППЗИНЗС, тъй като е изпълнил Постановление № 9182/17.05.2024 г. на прокурор при СГП и Постановление № 9182/31.07.2024 г. на прокурор при СГП, като през периода от 21.05.2024 г. до 31.07.2024 г. изпълнението на наказанието на ищеца е прекъснато и ищецът е освободен на основание „прекъсване“ от 21.05.2024 г. и освободен от изтърпяване на 31.07.2024 г., за което са представени и служебни бележки от ответника, както и не е допуснато нарушение от Началника на Затвора [населено място] по чл. 29, ал. 4 от ППЗИНЗС, тъй като в случая документът за самоличност е върнат на 31.07.2024 г., когато е отпаднало основаниято за неговото изземване.

Съгласно чл. 176, т. 1 от ЗИНЗС лишените от свобода се освобождават от затворите при изтърпяване на наказанието. Съгласно чл. 177 от ЗИНЗС освобождаването от изтърпяване на наказанието се извършва в деня, в който изтича срокът на наложеното с присъдата или намаленото с помилване и зачитане на работните дни наказание. Съгласно чл. 186 от ППЗИНЗС лишените от свобода се освобождават от затворите само след писмено нареждане от началника, което се изпълнява от дежурния главен надзирател след проверка на самоличността на лицето. Т.е. съгласно горепосочените разпоредби затворническата администрация следва да приведе в изпълнение акта на съда (с който е определен размерът на наложеното на ищеца наказание), който

подлежи на задължително такова. Затворническата администрация следва да изпълни акта на съда, така, както е посочено в него, независимо дали според прилагащата го администрация в него е допусната фактическа грешка или не при приспаданията. Евентуални пороци на съответния съдебен акт не могат да бъдат обсъждани извън процесуалните способности за атакуването/изменението му, предвидени в НПК. В този смисъл не може да бъде възприет изводът на първоинстанционния съд, че органите по изпълнението на наказанията имат само спомагателно действие и нямат задължение да контролират дали едно наказание е изтърпяно.

На първо място, в конкретния случай безспорно е установено в производството и не е предмет на спор между страните, че е налице твърдяното от ищеца „надлежаване“ на присъдата. Не се оспорва от страните, че определеното на ищеца наказание „лишаване от свобода“ е в размер на 29 години и 11 месеца съгласно решение № 167 от 29.08.2018 г. по внчд № 675/2018 г., което е започнал да търпи на 01.09.2005 г. Съгласно представено и прието по делото Удостоверение № 730/2015 г. от Министерство на правосъдието, Софийски затвор и Сведение (равносметка при освобождаването) от Министерство на правосъдието, Софийски затвор ищецът е изтърпял 29 години, 11 месеца и 6 дни, т.е. с 6 дни повече от наложеното му наказание, налице е „надлежаване“ от 6 дни. Това обстоятелство не е обсъдено в оспореното първоинстанционно решение.

На следващо място, както бе посочено и по-горе, съгласно чл. 186 от ППЗИНЗС лишените от свобода се освобождават от затворите само след писмено нареждане от началника, което се изпълнява от дежурния главен надзирател след проверка на самоличността на лицето, т.е. безспорно е налице задължение на началника на затвора да предприеме действия по освобождаване на лишен от свобода при спазване разпоредбите на чл. 176, т. 1 и чл. 177 от ЗИНЗС. В този смисъл, за да се установи дали е налице незаконосъобразно бездействие на служители на ГДИН, следва да се установи дали е разпоредено освобождаване на лишения от свобода на основание чл. 186 от ППЗИНЗС тогава, когато е трябвало съобразно съдебния акт, с който е определен размерът на наложеното наказание, което от своя страна изисква точно да бъде определен релевантният момент, в който лишеният от свобода е следвало да бъде освободен от затвора.

В конкретиката на настоящия случай, за да се установи дали е налице незаконосъобразно бездействие на ответника с оглед задължението по чл. 186 от ППЗИНЗС във връзка с чл. 176, т. 1 и чл. 177 от ЗИНЗС, съответно несвоевременно изпълнение на задължението по чл. 186 от ППЗИНЗС, на първо място следва да бъде установена в производството датата на изтичане на срока на определеното на ищеца наказание, датата, на която ищецът е следвало да бъде освободен, и в резултат на това да се установи останал ли е ищецът в затвора и след приключване на срока на наказанието си, което не е сторено от първоинстанционния съд. Липсата на конкретика и установяване относно датата, на която ищецът е следвало да бъде освободен от затвора, прави необосновани изводите на първоинстанционния съд за липса на незаконосъобразно бездействие на Началника на Затвора [населено място] в конкретния случай. Неопределянето от съда на конкретна дата, считано от която ищецът „надлежава“ определеното му наказание, създава пречка за проверката на тези изводи по реда на касационния контрол доколкото липсва определеност досежно релевантният момент. Излагането на съображения в тази насока за първи път от касационната инстанция би довело до ограничаване правото на участие на страните в производството, респективно би ги лишило от една инстанция и същинска касационна проверка.

На следващо място, първоинстанционният съд в оспореното решение, без да установи конкретните нормативно регламентирани правомощия и компетентности на органите по

изпълнение на наказанията, прокуратура и съд с оглед горепосочените разпоредби на ЗИНЗС и ППЗИНЗС, както и релевантните разпоредби на НПК, и предвид спецификата на конкретния случай, безкритично е приел, че действията на началника на Затвора [населено място] са в изпълнение на постановления на прокурори от СГП. Установява се, обаче, че процесните постановления касаят регламентираната в НПК процедура за прекъсване изпълнението на наказанието лишаване от свобода спрямо ищеца. Действително съгласно чл. 448, ал. 1 от НПК изпълнението на наказанието се прекъсва от окръжния прокурор по местоизтърпяването му. Прекъсване изпълнение на наказание, обаче, е допустимо и приложимо само в случаите на действащо изпълнение на наказание, което не е изтърпяно. Т.е. за приложимостта на процесната процедура, на първо място, е от значение установяване на датата, на която ищецът е следвало да бъде освободен, която не е установена от първоинстанционния съд, както бе посочено и по-горе. Отделно от горното, в конкретиката на конкретния казус следва да се има предвид разпоредбата на чл. 414, ал. 1, т. 1 от НПК, съгласно която съдът, който е постановил влязлата в сила присъда или определение, се произнася по всички затруднения и съмнения, свързани с тълкуването им. Съгласно посоченото в Постановление № 9182 от 31.07.2024 г. на прокурор от СГП, с което е преустановено прекъсване изпълнението на наказанието спрямо С. Н. Н., по искане на Началника на Затвора [населено място] за тълкуване с правно основание чл. 414, ал. 1, т. 1 от НПК е образувано чнд № 331/2024 г. по описа на Районен съд – Ловеч, приключило с определение № 767 от 25.10.2007 г., с което е оставено без уважение направеното от страна на Началника на Затвора [населено място] искане за тълкуване, влязло в законна сила на 04.04.2008 г., за което обстоятелство не са събрани доказателства и не е обсъдено значението му към настоящия случай. Не е установено и конкретно правно основание за задържане на документа за самоличност на ищеца по време на законово регламентирано прекъсване на изпълнение на наказанието.

По изложените съображения, обжалваното съдебно решение като неправилно следва да се отмени. Делото следва да се върне за ново разглеждане от друг състав на АССГ, при което съдът следва да установи точно и конкретно датата, считано от която ищецът е следвало да бъде освободен (каквато не е установена по делото) и едва след установяване на процесния релевантен момент следва да изясни разпределението на функциите на органите по изпълнение на наказанията, прокуратура и съд, конкретните правомощия, компетентности и задължения, като отчете установените вече безспорни факти като конкретика на настоящия случай, значението на постановленията на прокурори от СГП за прекъсване и преустановяване прекъсването на изпълнението на наказанието спрямо ищеца и след извършване на посочената преценка да се установи дали е твърдяното незаконосъобразно бездействие на ответника в конкретния случай.

По разноските ще се произнесе първоинстанционният съд при новото разглеждане на делото. Предвид горните съображения, Административен съд София-град, XII касационен състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Решение № 3355 от 27.01.2026 г., постановено по адм. дело № 9493/2025 г. по описа на Административен съд София-град.

ВРЪЩА делото за ново разглеждане от друг състав на Административен съд София – град при съобразяване на мотивите на настоящото решение.

Решението не подлежи на обжалване и протест.